

tak na veliko čast poštenja *izvisil* i t. d. i. t. d. — *izvišati* iter. ad. izvisiti: Habd. ad. 343 vsaki kateri samoga sebe *izviša* hoče ponižen biti. — *izvišavati* iter. ad. izvisiti: Kovačič Kemp. 203 ova milošča . . . človeka od zemélskéh na ljúbiti nebéška *izvišáva*. — *izvišen* kot adj. erhaben: Kovačič Kemp. 206 toliko je *izvišenēja* ova milošča da . . . i. t. d. — *izvišenost* die Erhabenheit: Mat. 2,19 vu takve *izvišenosti* i oblasti nas ne gledí z okom srditem. i. t. d. — *izvoljénje*: Zagr. 1.254 drugo znamenje *izvoljenja* za diku nebesku je ovo: . . . — *izzidati* erbauen: Habd. mar 455 lepu cirkvu *izzida*. 408 na onom mestu cirkvu *izzidžu* (izzigyu). — *izgúnjka* f. das Räthsel Gašp. 4.724 pravo ne zeznate doklam mi ne *izgonite* onu staru *izganjku* negda od prejakoga Samsona gostom svojem postavljenu. — *Jábolka* f. zavoj pri prešnem vretenu. — *jačmenica* in *ječmenica* neko debelo sladko jabolko. — *jadovíten* = jadovit Zagr. 1.630. — *júdrka* f. = jedro: Vranič rob. 1.84 kad bi (Robinzon) ovu lupinu odprl bil, došel je do jedne jako sočne *jádrke*. — *jógodek* m. imé prascu. — *jaháč* pravijo petelinu. — *jáhlica* f. die Hechel, glej ahla Vranič rob. 1.145 najzadnič jahljaju ga (lon) čez *jahlice* doklam čisto predivo ostane. — *jahljáti* hecheln, glej: jahlica. — *jáker* jákra m. luknja na hlevu skozi katero se seno meče, štaj. — ad *janar*: kadar težaki kopljejo, tisti, ki ukazuje kakó široko imajo kopati, zove se *janár*, a pravec, v katerem kopajo, zove se *ján*, a *jániti* je kopati po janu. Varaždin. — *jandračóna* f. Andreaspfel, neko sladko jabolko. — *járika* = jarica (kokoš). — *jármen* m. pulicarica dysenterica. — *jášprišt* m. Erzpriester. —

(Dalje prihodnjič.)

M. Valjavec.

L I S T E K.

Gluhonemi. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojevanja. Spisal *Anton Rudež*, učitelj v goriški gluhonemnici. 25 slik. V Gorici 1894. Tiskala in z. »Goriška tiskarna« A. Gabršček. 341 str. — Več o tej znameniti knjigi prihodnjič.

Slovanska knjižnica. V 29. snopiči čitamo zopet nekaj národnih pripovedek iz Soških planin, katere je zbral in napisal *A. G.* Motivi teh pripovedek so sicer do malega znani, vendar je zanimljivo videti, kakó jih preprosti narod uporablja in veže v nove pripovedke. V obče je zbirka lepa, sosebnó »Štrijon« nam je jako prijat, želeli pa bi bilo, da bi bil g. pisatelj iz estetiških oziróv ali popolnoma izpustil óno pripovedko o Mevsétu, (str. 38.) ali pa jo vsaj primerno ublažil. Marsikaj je v nji takó robatega, da ni ravno v prilog lepemu štivu. Tudi drugje bi bilo semtertja dobro zameniti nekatere malo lepe izraze, najsi živé v narodni govoricí: »vlačugarsko motovilo«, »krevsalo krevsasto« str. 7., »mrha mrhasta« str. 47., »mlinarjev trebuh je crkunil« str. 56. — V jezikovnem pogledu bi omenjali, da je pač bolje reči namesto »ona nima časa« (str. 9.)

— »ona ne utegne«; deklica tudi ne *leta* po gradu (str. 11.) nego *bega* ali kakorkoli; »proč teči« (str. 11.), Zakaj »zlodi« (str. 15.) in ne »zlodej?« Zakaj »oribati« (str. 16.) in ne »odrgniti, otrreti?« — »Kralji in cesarji . . . so res že velike »živine« (str. 27.). Kupec je *postal bled* (str. 34.), prav: prebledel. »Ven teči« (str. 35.), »vratice« (str. 35.) »vratame« (str. 53.). — Nasprotno pa so nam jako po volji besede kakor »rodno (suhu zlató«, »zgroziti se na tla« = zgruditi se od strahu, in še nekaj drugih.

V 30. snopiči so natisnjeni trije izvorni spisi gospé *Pauline Pajkove*: »Najdenec«, »Dneva ne pové nobena pratka« in »Nekoliko besedíc o ženskem vprašanju«. Zadnja dva sta znana že od drugje; »Najdenec«, preprosta, vender pa zanimljiva povest, še ni bil nikjer natisnjen. Zdi se nam, da govori kmetsko dekcle na strani 15. vendele nekoliko premodro. — V 31. snopiči se pričenjajo *E. Herolda* »Slike iz Prage«, o katerih izpregovorimo kaj več, kadar bodo zvršene, 32. snopič pa obseza dve povesti: »Ne bodimo lipov les«, spisal *Fr. Pravda* (Vojteh Hlinka), poslovenil *Šimon Pomolov*, in noveleto »Blazni goslar«, češki spisal *Josip Kajetan Tjhl*, poslovenil *A. Petrič*. Prvi obraz opisuje, kakó se je v vasi Popačini na prigovarjanje žida Cunjarja ustanovila nemška šola in kakó se je naposled zopet odpravila, noveleta »Blazni goslar« pa je po svoji dispoziciji také zmedena, da ne več prav ničesar, ako jo prečitaš samó jedenkrat.

Popotnikov koledar za slovenske učitelje. Sestavil in založil *Mihael J. Nerat*, udučitelj in urednik Popotnikov v Mariboru. — To je že osmi letnik tega koledarja, ki obseza poleg koledarskih stvari popoln imenik šolskih oblastev, učiteljišč, ljudskih šol in učiteljskega osebja po Južnem Štajerskem, Kranjskem, in slovenskem delu Koroškega po stanji začetkom šolskega leta 1894./95. Lani je koledar izostal iz raznih vzrokov; kolikor pa vemo, pogrešali so ga močno učiteljski krogi, zato smo uverjeni, da dobí letošnji koledar tem več odjemnikov med učiteljstvom, pa tudi med drugim občinstvom, ki se zanima za šolske stvari. Koledar prinaša na prvi strani lepo izvedeno sliko g. ravnatelja H. Schreinerja, častnega člana »Zaveze slovenskih učiteljskih društev«. Cena vezanemu izvodu 1 glđ, 30 kr., po pošti 5 kr. več. Naročnina se pošilja upravništvu »Popotnika« v Mariboru.

Triindvajset cerkvenih napevov za moški zbor. Zložil *Ign. Hladnik*, Op. 21. Natisnil in založil R. Milic. — Ako bi hoteli označiti to delo také rekoč po impresionistiškem načinu moderne francoske kritike, tedaj bi bili prvi vtiski: osladnost, brezmiselnost, praznosta. Pri nas pa je, hvala Bogu, korenita nemška »šolmašterska« kritika za sedaj še tako čislana, da moramo zvezek venderle opisati nekoliko podrobneje, ali vsaj rečene prve vtiske opravičiti pótem dedakciji, lepo kategoriziranih z I., 1., a i. t. d.; sosebno tudi nečemo, da bi nas kritika naših kritik nekoliko polasala, kakor se je že zgodilo. Torej I. Prikladna cerkvena pesem bodi pač, ako je namenjena jako dobrim kristjanom, zlogovita, strogo cerkvena, liturgiška, za druge ljudi pa bodi vsaj religiozna, pobožna (nam bi bilo že zadnje svojstvo oovolj). Po dobri polovici gorenjih pesmij bi se dalo, ako se pojo nekoliko živahneje, kaj uspešno — marširati. Občinstvo samo pa naj razsodi, ali se morda spominja kje gregorijanskega ali drugačnega korala à la marcia; nam vsaj ni bilo nikoli, poslušajočim Radeckega koračnico, pobožno pri srci. — II. Vsaka skladba bodi pač v čisto glasbenem oziru nekoliko bogata, kar se dostaje melodiških, ritmiških in harmoniških odnošajev. Gledé melodije ne zahtevamo od cerkvene pesmi nič bujnosti — melodija tudi ni baš slaba stran Hladnikovih napevov, samo da zaman iščeš v njih cerkvene melodije, le poredkoma pa iztakneš kaj plemenitih. — Ritmika: Številke 1., 3., 4., 5., 6., 10., 11., 13., 14., 15., 16., 17., 19., 20. pričenjajo vse z istim ritmiškim motivom, s punktirano četrtrinko, varijirano z nastopom ali brez njega, tedaj kakor nalašč za korakanje! — Ocenjevalec pred menoj je v nekovem poročilu z Janovim